

NORSK
POLARINSTITUTT

TROLLPOSTEN

INNHold

NUMMER 2. ÅRGANG 7

25.06.2012

	Side
Leder	2
His Masters voice, Mats-Ola	3
Med ballonger og lekefly i kofferten	4 - 5
Lyrikk	5
NORSARs bred- bands-seismometer	6 - 7
LNS Virksomhet	8
Vits. Lyrikk	8
17.mai på Troll	9
Fimbul Tidende	10 - 11
Martin Rønne	12 - 13
Åpning av Troll	14
Rapport, Hemmafronten	15

Ansvarlig redaktør
Arne Hjemmen
Lege

Forsidefoto:

Troll

Jostein
Navelsaker

Leder

Kjære "Troll"-venn, kjære leser!

Trollposten nr. 2 er nå på nettet, blodfersk. Jeg takker for hyggelige hilsener og tilbakemeldinger på Trollpostens nr.1/2012.

En situasjonsrapport fra Troll Forskningsstasjon, et paradisi på jorden. Jeg kan trøste alle der ute; vi, overvintringsteamet (OVT) 2011-12, har det utmerket. *Vår lille* verden består av daglige gjøremål og livet går sin gang, ufortrødent.

Utenfra kan det synes som om tiden på Troll nærmest må stå stille. For oss er det motsatt, tiden her forsvinner forttere enn svint. Snart har vi lagt bak oss 8 måneder fra vi ankom Troll i november 2011. Snart er det 5 måneder til vi forlater Troll.

Det ser ut til at vi flyr ut herfra 3. desember. Så er vårt år på Troll unnagjort. Fort har et gått. *Tempus fugit* sa de gamle latinere, det betyr *tiden flykter, iler*. Slik føler føler man det her i forhold til opplevelsen av tiden.

I dette nummer av Trollposten vil vi presentere bidrag fra et prosjekt hvor man måler lokalmeteorologi i Troll området ved seniorforsker Lars R. Hole, Meteorologisk institutt, tittel: *'Launch of controlled meteorological balloons from the Troll research station in Antarctic'*.

Videre er det bidrag fra dr. Johannes Schweitzer, Norwegian Seismic Array (NORSAR), vedrørende etablering av en seismisk stasjon på Troll; prosjektets tittel: *'A permanent, broadband, seismic station at the Troll research base: installation, data analysis and interpretation'*.

Anki Möllberg, gift med vår elektriker Sven-Erik, rapporterer fra *hjemmefronten*. Jeg takker Anki for bidraget. Nå er rapport fra hjemmefronten etablert som en fast spalte i Trollposten. Det er jeg svært tilfreds med. Det er viktig at våre kjære som *holder fortet* der hjemme, har et direkte talerør inn i vår hverdag her på Troll.

Vi har for øvrig ambisjonen å gi et innblikk i livet på Troll, i hverdag og fest, i skjemt og alvor.

Vi vil i dette nummer av Trollposten lansere en ny spalte som vi har kalt *'Navn i Antarktis'*. Vi tenker i denne sammenheng ikke på Amundsen, Scott og de øvrige *store kanonene* i polar-(ut) forskningen, men på dem som for øvrig har satt *'spor etter seg'* i Antarktika.

I dette nummer starter vi med Martin Rønne og hans sønn Finn. Finn Rønne utvandret til USA i 1923 og ble amerikansk statsborger i 1929.

I USA ble hans etternavn gjort om til Ronne, (uttales rønne).

USA ble base for hans ekspedisjoner, viktigst RARE 1947-48 Expedition. Han giftet seg med Edith Ronne, hun kalte seg Jackie. Hun deltok bl.a. aktivt på RARE ekspedisjonen. Til sammen utgjorde Martin, Finn og Jackie The Ronne Family.

Jeg ønsker dere alle en god lesning.

Arne Hjemmen

His Masters Voice: Halvtid övervintring på Troll

Halv året på Troll har passerats alltför fort. Vi, sex personer i OVT-2012, kom hit via Cape Town i Sydafrika i mitten av november. Fram till slutet av februari råder "sommarperioden" här nere med 12 timmars arbetsdag och en ledig dag varannan vecka. Det är ett gediget program som Norska Polarinstitutet genomför varje säsong och årets var inget undantag. Som mest kan det vara 50 personer samtidigt på station.

Helt plötsligt så är alla borta och kvar är vi som ska stanna över vintern fram till nästa sommarsäsong. Vi övergår också till vanlig arbetstid, 37.5 timmar per vecka, och lediga helger.

Nu gäller det att hinna med allt som legat vilande. För min egen del var planen att börja träna seriöst, att åka skidor och läsa Ph.D. kurser inom reglerteknik. I skrivande stund så är det endast sporadisk träning på löpband och cykel som realiserats.

Resan startar egentligen i samband med att jag skickade in ansökan till tjänsten som forskningsingenjör på Antarktis. När erbjudandet sedan kommer så söker och får jag tjänsteledigt av en mycket förstående chef, Vegar Næss, på Statoil Hammerfest LNG. Jag får hoppas att mitt skrivbord finns kvar när jag återvänder dit i december.

Under vinterperioden är vi isolerade här på Troll. Vi får inga besök, nästa flyg kommer i början av november och även om hemlängtan blir svår så blir vi kvar här. Isoleringen medför att vi alla har ett mycket stort fokus på säkerhet och säkerhetstänkande. I det dagliga arbetet och på utflykter i naturen som omger station. Inget tillbud som kan förutses får inträffa. Uppgifterna tar lite längre tid med säkerhet framför allt prioriteras

Mitt jobb som forsknings- tekniker och stationschef innebär dels administrativa sysslor med rapportering till närmaste chef, Ken Pedersen, i Tromsø så att han kan sova gott om natten. Den tekniska delen består av service och underhåll av Kongsbergs satellitstation, Trollsat, underhåll av NILU:s station för luftforskning, IRF:s radaranläggning och det datanät som finns här på Troll där TV och Internet är viktigast.

Med goda medarbetare inom el, mek, VVS, mat och medicin så flyter livet på med små dagliga variationer. För att inte bli helt dagvill så har vår kock, Camilla, inför ärtsoppa och pannkaka varje torsdag middag.

När det här skrivs så har vi precis börjat planera för midvinterblot som sker den 20 juni här på Troll.

Solen kommer tillbaka till Troll i slutet av juli så då får vi en ny anledning till god mat och gott vin.

Med ballonger og lekefly i kofferten

Tre spente førstegangsfarere ankom Troll et par dager før jul 2011. Gruppen vår besto av prof. Paul Voss, Smith College, MA, USA, masterstudent Aurora Stenmark fra Geofysisk institutt, Universitetet i Bergen (UiB), og seniorforsker Lars R. Hole fra Meteorologisk institutt (met.no).

Med oss hadde vi seks ballonger og to typer fjernstyrte mikrofly som vi skulle bruke til å måle lokalmeteorologien i området. Den ene flytypen er kalt SUMO (Small Unmanned Meteorological Observer), og var utlånt fra UiB.

*En såret, men seiglivet SUMO.
Foto : Stenmark*

Den andre flytypen døpte vi CMET-sonde. Den er konstruert av Paul Voss å må sies å være under utvikling. Prototypen ble døpt BergTroll.

Bergtroll gjør seg klar. Foto: Voss

CMET-Team; Hole, Stenmark og Voss;. Foto: Elvar Ørn

I tillegg hadde vi med oss seks ballonger av typen Controlled Meteorological Ballons (CMET). Paul Voss har også utviklet disse ballongene, som er frittflyvende og hvor oppdriften kan justeres ved hjelp av en indre tank med helium. Etter julefeiring og et par dagers akklimatisering hev vi oss rundt med de første prøveturene. SUMO lettet elegant ved første forsøk, men ved andre, tredje og fjerde forsøk gikk det ikke så bra. Det ble diverse varianter av krasjlandinger på blåisen og i steinrøysa og mye liming av den stakkars isoporkroppen. Kanskje ble radiosignalene forstyrret av satellittstasjonen som bruker samme frekvens (2.4 Ghz) eller kanskje ble vi lurt av den tynne luften. Men SUMO er seiglivet og etter hvert fant vi en fin teknikk hvor en ATV ble brukt til å få farten opp på flyet før vi sendte det av gårde.

Dessverre fikk vi ikke lov til å kjøre selv, men velvillige Harald, Roger og Trond x 2 gjorde at vi etter hvert fikk noen gode målinger. BergTroll ble samtidig stadig prøvet ut og forbedret, og fløy etter hvert i halvautomatisk modus. CMET-ballongene ble også sluppet i tur og orden.

På Svalbard har vi fløyet i opp til fem dager med disse ballongene og vi regnet med at de stabile forholdene i Antarktis skulle gi oss minst like lange flyturer ved Troll. Men her er det mye vertikalbevegelser i luften og ballongene ble herjet med!

Etter hvert fant vi litt ut av den sterke oppdriften rundt Nunatakene, og vi fløy nærmere et døgn.

*Paul med CMET-ballongen.
Foto: Hole*

Ballongene fikk juling av fjellbølger og surfet ned de katabatiske vindene. Det ble ganske flotte målinger av forhold som vi nå prøver å simulere i modellene våre. Det blir nok en mastergrad på Aurora til slutt.

En ballongs bane rundt Troll

Siste kveld på Troll, 12. januar, arrangerte vi helium-quiz med det som var igjen på gassflasken. Bra oppmøte, og god stemning. Takk til alle som stilte opp for oss på Troll slik at vi kom hjem med fine data i kofferten!

CMET-ballongene kan du lese mer om her: www.science.smith.edu/cmet.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd gjennom NARE-programmet og kalles "Launch of controlled meteorological balloons from the Troll Station, Antarctica."

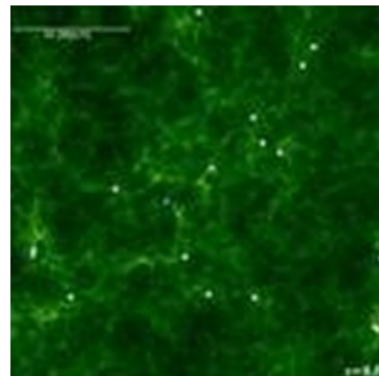
Helium-quiz. Foto: Voss

Lars R. Hole,
Meteorologisk institutt,
lrh@met.no

About Bodies and Atoms

Every atom in your body
came from a star that exploded.
And, the atoms in your left hand
probably came from a different star
than your right hand.
It really is the most poetic thing
I know about physics:
You are all stardust.

Lawrence Krauss, cosmologist

Overvintringsteamet 2011-12

Foran på "gullseng", Camilla Johansen, kokk. Fra venstre Jostein Navelsaker, mekaniker, Sven-Erik Möllberg, elektriker, Mats-Ola Finn, stasjonssjef og forskningstekniker, Arne Hjemmen, stasjonslege og redaktør, Terje Grime,

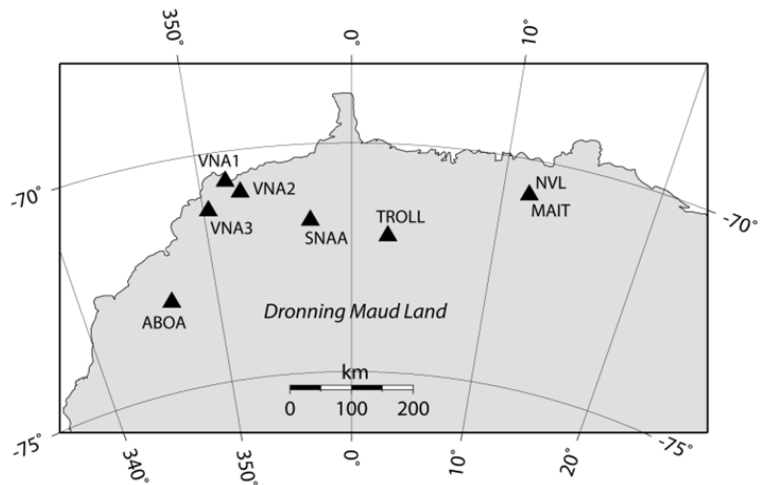
NORSARs bredbånd-seismometer - En ny målestasjon på Troll

NORSAR har lenge ønsket en permanent norsk, seismisk målestasjon i Antarktis og arbeidet for å opprette en slik stasjon. For NARE-sesongen 2011/2012 lyktes det å skaffe finansiering for dette, og NORSAR fikk tilslag på et prosjektforslag for å installere en permanent seismometerstasjon på Troll. Mange seismiske stasjonene i Antarktis må installeres på bre-is

Disse installasjonene beveger seg med isen og registrerer uønskede signalrefleksjoner fra undersiden av breene. På Troll kan en seismisk stasjon fundamenteres direkte på fast fjell, og dette er en stor fordel. Den nye målestasjonen utvider nettverket av permanente seismiske registreringspunkter i Dronning Maud Land.

Alt stasjonsutstyr ble innkjøpt høsten 2011 og testet på NORSARs testfasilitet Stendammen i Løten, Hedmark. I slutten av januar reiste vi (Michael og Johannes) fra Norge via Sør-Afrika til Troll for å installere stasjonen. Ankomst på Troll var 31. januar 2012 og hele installasjonen var avsluttet innen vårt fly gikk tilbake 7. februar. De første seismiske dataene fra stasjonen er fra 5. februar 2012 og siden da har vi registrert, uten avbrudd, jordbunnsbevegelser ved Troll.

Det seismiske bølgefeltet blir registrert i alle tre retninger, vertikalt, nord-sør og øst-vest, med 100 datapunkter per sekund. Alle dataene blir kontinuerlig overført via Trolls satellittanlegg til NORSAR. NORSAR videresender dataene til det europeiske datasenteret ORFEUS i Nederland. Derfra er alle

Figuren viser seismiske stasjoner i Dronning Maud Land samt deres internasjonale kodenavn. Kun dataene fra TROLL og SNAA er tilgjengelig i sann tid for internasjonal forskning. Den finske stasjonen ABOA er ikke helårig bemannet

dataene fritt tilgjengelig for hele det globale seismologiske miljø.

Den beste plassen for stasjonen fant vi litt sør for Huttetu, på toppen av Nonshøgda. Der er det lett tilgang til strøm og datakabler, der finnes fast fjell, og det er god avstand til mulige støykilder (for eksempel stasjonsbygningene). Bildene under viser hvordan stasjonen ble bygget. Først jevnet vi ut underlaget med meisel og sement.

Etterpå installerte vi seismometeret på en stor granittblokk på over 50 kg (tusen takk til Ken for at han bar denne opp til toppen av Nonshøgda!). Deretter isolerte vi seismometeret mot temperatur- og lufttrykk-svingninger, koblet til elektronikken og til slutt dekket vil til mot vær og vind med en stor plastkuppel.

Etter at vi kom tilbake til Norge fant vi ut at fundamentet rundt stasjonen ble påvirket av direkte innstråling fra solen. .

Dette førte til oppvarming og dermed uønskede bevegelser i det følsomme seismometeret. Derfor spurte vi om hjelp fra Troll-basen, og 31. mars og 2. april dekket Camilla og Mats-Ola til området nær stasjonen med mindre steiner. Dette bedret situasjonen betydelig – tusen takk til dere begge!

Nå, etter nesten tre måneder med kontinuerlig datainnsamling, kan vi si oss veldig fornøyd med stasjonen. Vi ser mange jordskjelv fra den sørlige halvkule, og spesielt fra Sør-Amerika, South Sandwich Islands, Tonga og Fiji.

Det er også noen skjelv fra selve Antarktiskområdet! Når temperaturen går ned, fryser breene rundt Troll og vi observerer et stort antall små is-skjelv

Noen bilder fra installasjonen av den nye seismometerstasjonen på Troll

Bildet under viser observasjoner av vertikalkomponenten i seismometeret 24. februar 2012

Blå: Lite skjelv ca. 35 km sørøst for Troll

Grønn: To jordskjelv i South Sandwich Islands regionen

Magenta: Et styrke 5.4 jordskjelv i Sør-Colombia

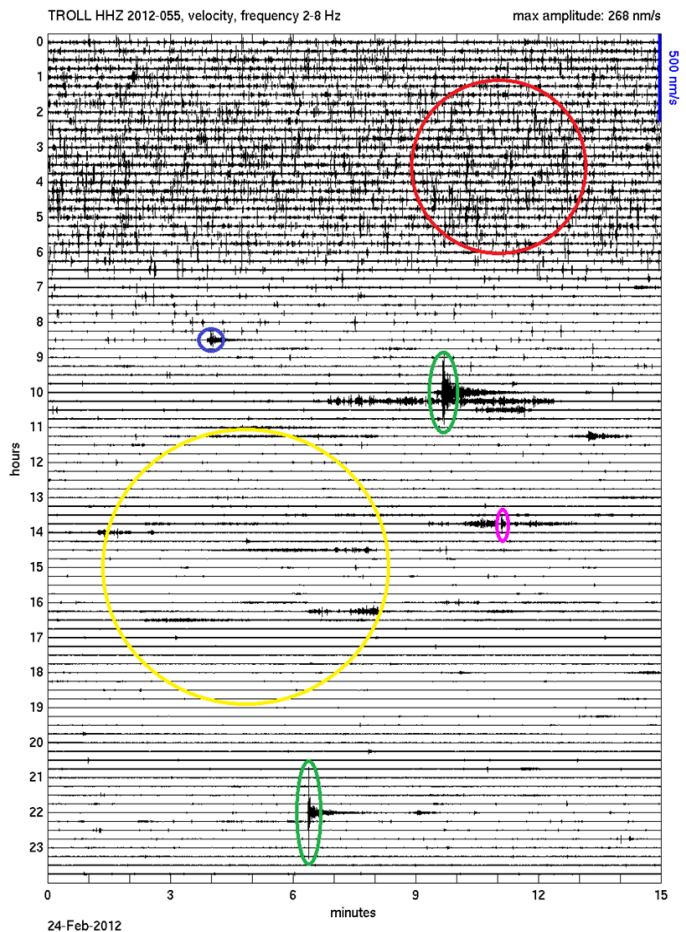
Rød: Is-skjelv om natten

Gul: Arbeid ved Troll stasjon

Figuren til høyre viser en hel dag (24. februar 2012) med observasjoner av seismiske signaler på Troll, filtrert mellom 2 og 8 Hertz. Hver linje tilsvarer 15 minutter data. Tidsangivelsen svarer til GMT. Originalfiguren, samt tilsvarende figurer for alle andre dager finnes på NORSARs web-side, er åpen for alle:

www.norsardata.no/NDC/data/2012.

De store jordskjelvene forårsaker såkalte egensvingninger med flere minutters periode for hele jordkloden, noe som kan sammenlignes med bevegelser i en kirkeklokke. Dette har vi også observert for en del jordskjelv med styrke over 7. Vi observerer også betydelig høyere støynivå når vinden blåser kraftig.

24-Feb-2012

Vi er i full gang med å analysere de seismiske dataene fra Troll stasjonen, og det er mange spennende observasjoner å jobbe videre med.

Dr. Johannes Schweitzer, NORSAR

LNS (Leonard Nilsen & Sønner) Spitsbegengen, virksomhet på Troll

Denne sesongen har vi vært to mann fra LNSS (LNS Spitsbergen) på Troll, Trond Isaksen og Harald Eilertsen.

Vi har laget byggegrop til Tr 3 antenne, boret og satt ned H-bjelker og støpt dem fast.

Vi har også strekt en powerkabel med hjelp fra NP fra Nonshøgda Nord til kraftstasjonen.

Det var også vært nødvendig med litt vedlikehold av rørtrafseéen mellom Nonshøgda Nord og Nonshøgda Sør.

Ellers så blir det tid til rydding av lageret utpå isen og i lagercontainere, samt laget en oversikt over hva som trengs til neste sesong. Vi skal også lage byggegrop for Com 3 antenne borte i Mimelia.

Ellers så skal vi også bore for utvidelse av containerrampen til NP.

Denne sesongen har vært grei siden vi bare har vært to mann fra LNSS her, det har ikke vært så trangt i containeren på Blåmyra siden en av oss har brukt andre overnattings alternativer.

Boring for Tr. 3 antenna

H-bjelkene er satt ned og støpt fast

Alternativ overnatting
Harald Eilertsen, LNSS

Litt humor!

Hurra for NAV/HELFOS' refusjonsordning:

Et par kom til legen og spurte litt beskjemmet om han ville se på at de elsket sammen.

Doktoren stusset litt, men tok på seg sitt kliniske blikk og fulgte med på avstand. Etter akten sa han at det ikke var noe medisinsk å utsette på det han hadde vært vitne til.

Uken etter kom paret tilbake med samme anmodning. De utførte samleie med andre variasjoner. De fikk samme attest fra legen, de betalte og gikk.

Etter fire ganger sa legen at nå ville han ha en forklaring på hva de trodde at de kunne få ut av den slags konsultasjoner.

”Da sa mannen til legen: Hun er gift og jeg er gift, en campinghytte koster 300 kr, og et hotellrom koster minst 600 kr.

Her betaler jeg 197 kr pr. gang. Som lege har du taushetsplikt, og snart har jeg FRIKORT!”

Terje Grime

Så litt alvor:

I LARMENS TID

Nå - i larmens tid - når bare de laveste ord frem til hørende ører. Ord så stormende stille at menneskene tror det er sitt eget hjerte de hører.

LYKKA

Det er med lykka som med ville dyr i skogen: Den blir tillitsfull og nærmer seg leirplassen din når du ikke lenger jager etter den.

Hans Børli

17. mai på Troll

Overvintringsteamet (OVT) 2012 har feiret 17. mai på godt og tradisjonelt vis. Noen dager på forhånd hadde vi generalprøve på feiringen, mest for NRK TV. Resultatet, vår videosnutt var blitt innsendt i god tid før den store dagen.

17. mai satt vi forventningsfullt benket foran TV'en. Reportasjer kom og reportasjer gikk. Og omsider, for en stakket stund var vi riktige TV kjendiser. Vi har ikke brukt stoppeklokken, men innslaget fra Troll, varte nok ca 46 sekunder eller sånn der omkring.

Ja så kort var innslaget fra Troll at vi først fanget det på en reprise på kvelden.

Men ute i *den alminnelige verden* utenfor Troll var det flere som hadde sett oss på TV, noen som sa til og med at vi tok oss godt ut på TV. Særlig har Camilla fått skryt for talen med hilsning til *hele* det norske folk

Fra taket hilser Camilla dagen

En liten kuriositet: To av redaktørens barnebarn, én 4 åring på kortferie i Nice; han fulgte programmet på nett-TV. Plutselig roper han, morsa er på TV; innslaget fra Troll var kort, men de stolte foreldre fikk også et lite glimt av vår glans. I Bergen satt en 6 åring og fulgte sendingen på TV, plutselig roper han, farfar er på TV. Også i Bergen rakk stolte foreldre å få et lite glimt av oss på TV.

17. mai på Troll startet med flaggheising. *Ja vi elsker* hadde vi allerede avsungenet på generalprøven. Vi hadde 17. mai lunsj med tradisjonell meny:

Rømmegrøt og spekemat; bordet var vakkert, '17. mai' dekket og stemningen var god.

Om aftenen var det '17. mai' festsupé med laks med tilbehør og til kaffen '17. mai' kake

Festdekket lunsjbord

17. mai festsupé

17. mai på NRK; feiring av nasjonaldagen på Troll

<http://www.nrk.no/nett-tv/indeks/306111/>

FIMBUL TIDENDE

Nr. 1.

Tirsdag 12. august 1958

1. årg.

DEN FØRSTE AVIS I DRONNING MAUD LAND!

Til fremme av folkeopplysningen i Dronning Maud Land har en besluttet å utgi en avis på Fimbul.

Åvisen kommer ut ca en gang i uka og er gratis.

Fimbul Tidende tar imot innlegg av enhver art dog er redaktøren av den mening at pornografi i tekst og bilder bør bannlyses. Avisens rådgivere vil avgjøre hva som er pornografi.

I likhet med LANDETS STØRSTE AVIS vil sproget/språket veksle milla ymse slag undtatt kinesisk.

Bidrag til avisa bes lagt i redaksjonens postkasse til stadighet.

På grunn av papirrasjoneringen vil avisen bli laget i dette format. Opplaget begrenses til ett eksemplar.

Det er vårt håp at dette tiltak vil kronas med hell og at avisen vil bli lest med interesse av Dronning Maud Lands innvånere. Baldrianfolket reknes da ikke med.

Avisen har knyttet til seg en rekke fremrakende medarbeidere, men av sikkerhetshensyn vil navnene ikke bli offentliggjort på det nåværende tidspunkt.

Red.

ER BEFOLKNINGEN I DRONNING MAUD LAND OVERVEKTIGE ?

Vår kaloriske medarbeider har etter grundige studier i marken funnet ut at enkelte, ikke navngitte personer i Dronning Maud Land et for mykje.

Vår medarbeider mener at at dette store forbruk av kalorier vil føre til store skatter og synkende levestandard for moderlandet.

I tillegg til dette mener fagfolk at det er fare for at presset på shelfisen blir for stort. Hva dette vil føre til kan leserne selv tenke seg.

Red. er takknømlig for innlegg i saka.

HAR FIMBUL P & D VESEN FELLESEFERIE ?

De av leserne som i den senere tid har frekventert P&D Vesens anlegg i Kassegangen nr 8 vil ha lagt merke til at anlegget ikke virker tilfredsstillende. Dette kan ikke tåles og avisen henstiller til Vesenet og få slutt på uvesenet.

TIL LESERNE:

På grunn av manglende åndfullhet er redaksjonen ikke istand til å produsere mere stoff til avisen. Red. håper imidlertid på hjelp fra lesekretsen. Red.

TING OG LES Fimbul Tidende.

Fjern ikke avisen.

KJØP OG SALG

Pent brukt Madas rekne- maskin tilsals då eg tenkjer anskaffe Facit. B.m. 1001

Så godt som utslitt ull underbenklar tilsalgs. Egner seg ypperlig til sommerbruk. henv. John.

Bolex B 8 selges. henv. Odin

PERSONLIG

Ung mann med pen fremtreden ønsker forbindelse med formuende enke med bil og villa på Nesodden. B.m. Livslykke loo2

Telegrammer idag:

Fra Svalis er innløpet følgende telegram .....
.....

Hilsen Orvin

The Ronne Family

Martin Rønne

Martin Rønne oppvokst i Mandal, var av sjømanns-slekt. Hans bestefar var engelsk kaptein og seilskutereder som hadde slått seg ned i Mandal. Fra 8 års alder tok bestefaren ham med i nordsjøfart og seiling på baltiske havner om sommerne. Således fikk han av sin bestefar de første erfaringer om sjømannskap.

14 år gammel dro han i 1875 til sjøs som dekksgutt/ matros. Han vervet seg i det sjømilitære korps i Horten og ble underoffiser. Han gikk senere over i reserven. Han gikk til sjøs igjen; han var i alt på 24 seilskuter og seilte på alle verdens havner. Han avanserte til styrmann. I 1890 var han også på 'City of Richmond', det første turistskipet til norske fjorder.

Nær 40 år gammel startet han som seilmaker på marineverftet Karljohansvern i Horten. Der møtte han for første gang Roald Amundsen som da eksperimenterte med mannløftende drager. Martin Rønne sydde seil og dragestol til eksperimentet. Han var liten og lett, og kunne også brukes i testflyvingen med dragene.

Mens *Fram* ble utrustet ved Verftet i 1909 ble Rønne hyrt til Amundsens (arktiske) ekspedisjon med ansvar for alt av seilduksutstyr, slikt som hundeseler, vindbukser, anorakker og overtrekkshansker, sledetrek

og telt. Ikke minst sydde han det lille tremannsteltet av tynn silke som ble tatt med til Sydpolen som reservetelt og etterlatt der. Teltet veide en knapp kilo. Teltet ble satt opp på polpunktet. Når teltet var satt opp, gikk Roald Amundsen, Helmer Hanssen, Sverre Hassel og Oscar Wisting inn i teltet og skrev navnene sine på en plate på teltstangen. Inne i teltet på en stroppe festet til innvendig tauverk, fant de en hilsen fra Martin Rønne og Andreas Beck med et velkommen til 90 grader sør og med gode ønsker og gratulasjoner med en vellykket reise. Amundsen har skrevet at denne varme velkomsthilsen satte man stor pris på. Martin Rønne hadde også skrevet inn navnene på sine familiemedlemmer i Horten.

Man skjøtet på teltstangen med en stang, så den ble hele 4 m høy.

.På toppen festet man et lite norsk flagg under flagget en vimpel med navnet Fram.

Teltet var godt festet med barduner. Inne i teltet ble det lagt igjen et brev til kong Haakon om hva man hadde utrettet. Det ble også lagt igjen et brev til Robert F. Scott og hans menn som kom en måned senere. Deretter ble teltåpningen snørt godt igjen, før de reiste tilbake.

Dagbøkene til Amundsen og andre av mannskapet på *Fram* på seilasen sør- over forteller hvor hardt Rønne arbeidet ved sin symaskin mens skipet rullet på ubehagelig vis og flere av de mer enn 100 hunder og hvalper om bord vrimlet rundt bena hans.

Martin Rønne ble på *Fram* under det oseanografiske toktet mens landpartiet overvintret ved Hvalbukta og reiste til Sydpolen.

Etter hjemkomsten til Horten gikk Martin Rønne tilbake til seilmakeryrket, nå som helt i byen. Martin Rønne fortsatte imidlertid å hjelpe Amundsen. Han ble med på den neste ekspedisjonen, med *Maud* gjennom Nordøstpassasjen 1918-20. Etter to overvintringer i Nordøstpassasjen, ba han om å få reise hjem da *Maud* ankom Nome, Alaska i 1920.

Men han stilte igjen opp for Amundsen i 1925, han var da 63 år gammel. Han reiste til Ny-Ålesund, Svalbard, for å hjelpe til med forberedelsene til Amundsens forsøk på å fly til Nordpolen med de to flybåtene *N24* og *N25*.

Amundsen beskrev Rønne som 'ekspedisjonens mest travle mann', da han arbeidet lange dager med å sy sko, bukser, telt, soveposer, lettåter og diverse sledeinnretninger. Året etter var han der igjen, denne gangen for å hjelpe til med forberedelsene til Amundsen-Ellsworth-Nobile Transpolar Flight med luftskipet *Norge* over Nordpolen til Alaska.

Det var her i Ny-Ålesund at han traff den amerikanske admiral, flyver og berømt polarforsker Richard Evelyn Byrd og sa seg villig til å delta på Byrds første antarktiske ekspedisjon 1928-30.

Martin Rønne og Richard Byrd ble gode venner. I boken *Little America* skriver Byrd: "... the oldest and most experienced man in the party is Martin Rønne, a Norwegian 68 years old, whom I can see from my desk as I write. He is a veteran of several of Amundsen's expeditions. It was a silken tent he made, left behind by Amundsen, that Scott found at the South Pole and of him Amundsen wrote, 'he was one of those men whose ambition was to get as much work as possible done in the shortest possible time.' I have begun to understand why Amundsen recommended him. I doubt if I will ever come across another man like Rønne where work is concerned. He goes at it with great concentration all day long for fear he may waste time

Amundsen, H. Hanssen, Hassel og Wisting på avreisedagen fra polpunktet. De lot reserveteltet som Martin Rønne hadde sydd, stå igjen. Foto: Olav Bjaaland/Nasjonallbibliotekets billedsamling.

by a false move. He is probably the greatest craftsman in polar clothing to be found anywhere. I hope the rest of his countrymen shape up as well as he does. There are seven of them, all splendid men, it seems to me ...".

Rønne anbefalte sin sønn Finn til admiral Byrds andre ekspedisjon 1933-35, som var starten på Finn Rønnes egen polarkarriere. Finn fikk et telegram fra admiral Byrd som ordlyden: "*If you are half as much a man as your daddy, I will be glad to take you on my next expedition.*"

Martin Rønne var involvert i forberedelsene til Byrds andre ekspedisjon da han døde 15. mai 1932.

Han ble kremert i Bergen og urnen ble satt ned i Horten kirkegård. Rønne hadde seks andre barn i tillegg til Finn Rønne.

En liten gate i Horten er oppkalt etter ham: Martin Rønnes gate.

I neste nummer av Trollposten vil Finn og Edith, "Jackie" Ronne portretteres herunder RARE 1947-58 Expedition.

Arne

Åpning av Troll Forskningsstasjon i 2005, markering

I Trollposten nr. 1/2012 er en artikkel om H M Dronning Sonjas høytidelige åpning den 12. februar 2005 av Troll Forskningsstasjon som helårsstasjon. I denne forbindelse vises det til et seddelbrev.

Brevet er sammensatt av en 5 Antarktisdollar fra Antarctica Overseas Exchange Ltd. Denne banken utgir sedler som bidrar til innsamling av midler for miljøtiltak i Antarktis. Seddelen ble utgitt i 2001, og forsiden viser portrett av Roald Amundsen (1872-1928). Som kjent var Roald Amundsen den første som nådde Sydpolen, den 14. desember 1911

Frimerket på brevet har også portrett av Roald Amundsen og kart over Antarktis. Dette merket ble utgitt den 23. juni 1973 i forbindelse med 10-årsdagen for Antarktistraktatens ikrafttreden.

Seddelbrevet i midten markerer første flyvningen Oslo - Cape Town -Troll Airfield. Frimerkene har som motiv kjente landemerker i Dronning Maud Land.

Det nederste seddelbrevet er for å markere at H M Dronning Sonja har høytidelig åpnet Troll vinterbase. Det ene frimerket er det samme som på det øverste seddelbrevet; frimerket ble utgitt den 23. juni 1973 som markering av 10-årsdagen for Antarktistraktatens ikrafttreden i 1971. Det andre frimerket på det nederste seddelbrevet er et ordinært 5 kr frimerke.

Seddelbrev i anledning åpning av Troll som helårsstasjon

Rapport från ”hemmafronten”

”Hemmafronten” för mig och Sven-Erik är Persbo, en liten by med några hundra invånare norr om Ludvika i södra Dalarna. Därför är min ”rapport från hemmafronten” på svenska.

För Sven-Eriks del var det ”tredje gången gillt” när han fick besked att han fått jobbet på Antarktis. Han hade ansökt och varit på anställningsintervju i Tromsø tre gånger. Eftersom det här var något som han ville oerhört mycket, blev det även för mig en lycklig stund när han ringde den där dagen i maj 2011 och berättade att han fått jobbet.

Jag har själv aldrig haft någon lust till vinter och snö och skulle inte för allt i världen vilja byta med er där nere. Jag kan förstå att det är en fantastisk upplevelse av storhet, evighet och oändlighet. Det närmaste jag kommit den känslan är nog när vi 2004 besteg Kebnekajise, Sveriges högsta fjäll.

Jag vill nog inte ha mer snö, is och sten än vad den turen bjöd på.

Förberedd var jag alltså på att Sven-Erik skulle vara borta i 13 månader. Han har de senaste fem åren arbetat i Norge och jag är van att vara ensam.

Egentligen har han alltid varit borta mycket eftersom han innan han arbetade i Norge var egenföretagare och har jobbat mycket i alla år. Den längsta period han varit borta sammanlagt är ändå bara tre månader när han jobbade i Laos.

När nedräkningen börjat och jag kunde konstatera att det redan gått tre månader och det kändes faktiskt som tiden går fort. (Dessutom går vi på den här sidan jordklotet våren och sommaren till mötes). Då kom Sven-Erik med idén om att anmäla intresse för att stanna ytterligare tre månader. Ja vad säger man??? Eftersom vi pratat om att ses i Kapstaden i december var det bara att tänka om och ställa in mig på att det kan bli slutet av februari istället... Gilla läget!!

Eftersom han önskar vara kvar längre förstår jag att han trivs och har det bra och det gör mig glad. Hur som helst så ser jag naturligtvis fram emot att träffas igen i Kapstaden

och om han får jobbet får väl februari fungera lika bra som december.

Jag är glad att våra barn och barnbarn bor bara en mil bort och jag har mycket glädje av dem alla. Våra vänner är också guld värda. Jag har stöd och hjälp i vardagen och klarar mig bra. Många är de vänner som utbrister – Hur klarar ni att vara från varandra så länge.... Många följer Sven-Erik på facebook och tycker det är helt fantastiskt.

Antarktis, har jag förstått nu, är inget vi egentligen vetat vad det är och hur det ser ut.

Det som gjort mig mest förvånad i ensamheten är nog att jag ibland helt oförberett blir sorgsen över att vara ensam. Det kan vara en sång på radion eller en händelse i vardagen som gör att jag känner att: NU skulle du ha varit här! Jag vill dela det här med dig...

I lördags var jag på 40-årsfest för en av våra vänner, hon och hennes sambo överraskade med att gifta sig... Jag ville naturligtvis ha Sven-Erik vid min sida och det kändes mycket tomt. Det finns saker och situationer vi aldrig kan förbereda oss på och så kändes det för mig när jag stod där under bröllopet i min ensamhet.

Jag är mycket glad över att min man får uppleva Antarktis och allt vad det innebär. Jag är orolig ibland men litar på att allt ska gå bra och att ni alla tänker er för och känner ansvar för varandra.

Anki